

Datum
2016-12-05

Handläggare
Christina Nilsson

Direkttelefon
0380-51 85 07

E-postadress
Christina.nilsson@nassjo.se

Socialnämnden

Information om uppsökande verksamhet för 80-åringar

Sammanfattning

Uppsökande, förebyggande hembesök erbjuds personen som fyllt 80 år och inte har några insatser från socialtjänsten.

Avstämningen omfattar 579 personer födda i huvudsak 1931-1935. 491 av de som erbjudits förebyggande hembesök har tackat ja till ett besök, 88 har avböjt.

Alla har svarat att de trivs i sitt boende. Hälften vill bo kvar även om förutsättningar och förhållanden förändras medan trygghetsboende är ett önskemål från 18% och äldreboende från 7% om förhållandena ändras. 5% har inte tänkt på den framtida boendefrågan.

Cirka 87% bedömer sitt hälsotillstånd som mycket eller ganska gott och 95% av de besökta skattar sin livskvalitet sammantaget som mycket eller ganska bra.

Förslag till beslut

Informationen om uppsökande verksamhet för 80-åringar läggs till handlingarna.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Uppsökande, förebyggande hembesök erbjuds personen som fyllt 80 år och inte har några insatser från socialtjänsten. Hembesöken görs av biståndshandläggare som informerar och svarar på frågor. Samtidigt får 80-åringen svara på frågor om bland annat bostaden, sociala situationen och hälsotillståndet.

Postadress	Gatuadress	Telefon (v)	Telefax	Bankgiro	Org. nr.	E-postadress
571 80 Nässjö	Kyrkogatan 4	0380-51 80 00	0380-156 59	452-8519	212 000-0548	socialforvaltningen@nassjo.se

Avstämningen omfattar 579 personer fördelade på

125 personer födda 1931
 126 personer födda 1932
 105 personer födda 1933
 126 personer födda 1934
 85 personer födda 1935
 12 personer födda 1936

Uppsökande hembesök hos personer födda 1935 och 1936 är inte slutfört.

491 av de som erbjudits förebyggande hembesök har tackat ja till ett besök, 88 har avböjt. Av de som tackat nej anger hälften att de inte är intresserade, en del går inte att nå, några har inte tid och några bor tillsammans med någon som har insatser från oss och anser sig ha den information de behöver.

Av de besökta personerna är 277 kvinnor och 214 män.

Mellan 45% och 60% bor tillsammans med någon, större andel i de senare årgångarna.

Resultat

Bostaden

Alla har svarat att de trivs i sitt boende. Över 80% känner sig mycket trygga i sitt hem och läggs ”ganska trygg” till så är andelen över 98%. Några har framfört oro för inbrott.

Var 8:e bor i en bostad som på något sätt är bostadsanpassad. Nästan 80% har trappor till sin lägenhet och endast en tredjedel av dessa har tillgång till hiss. Flera anger att det är en halvtrappa eller några trappsteg till bostaden. Hälften vill bo kvar även om förutsättningar och förhållanden förändras. Av de som bor i villa är en lägenhet i närheten eller i centrum högst på önskelistan. Om det inte går är trygghetsboende ett önskemål från 18% och äldreboende från 7% av personerna. Bland de som inte anser sig ha en god livskvalitet ökar tankarna på äldreboende till 22% men den gruppen är så liten att inga generella slutsatser kan dras utifrån det underlaget. Många har angett central bostad. Cirka 5% har inte tänkt på något alternativt boende och i de senare årgångarna finns fler ”vet ej”- svar på frågan om framtida boende.

Övriga synpunkter i boendefrågan handlar om att bo med hiss eller i markplan. Centralt och då har Parkgården nämnts i flera kommentarer. Det finns också kommentarer om centralt boende på ett plan i kommunens mindre orter. Trygghetsboende har många nämnt som alternativ och äldreboende först när behovet av hjälp blir totalt/stort.

Sociala situationen

Så gott som alla kan gå i trappor och promenera i alla väder, drygt 20% med hjälpmedel. Några har angett att de går med stavar och någon enstaka har uttryckt rädsla vid halt väglag.

45% får besök i sitt hem flera gånger per vecka. Nästan 40% har besök men något mer sällan medan 8 % har besök så gott som varje dag. Cirka 7% har inte besök mer än högst 4 ggr/år.

80-åringarna besöker också någon annan i stor utsträckning men i något lägre omfattning än besöken i det egna hemmet.

Kommentarerna i frågan handlar om att det är barn, barnbarn, släktingar och vänner som kommer och att det blir mer på sommarhalvåret när man kan träffas ute på gården eller liknande.

55% av 80-åringarna deltar i pensionärsföreningarnas aktiviteter och 45% anger att de deltar i annan föreningsaktivitet framför allt olika kyrkor men också idrottsföreningar och politiska partier. 13% deltar i kommunens träffpunkt och mötesplatser. I kommentarerna finns många exempel på ideellt arbete samt vitt spridda hobbies. Några har angett att de varit aktiva i pensionärsförening men är det inte längre.

Mer än en aktivitet kunde anges i frågan.

Över 97% bedömer sig ha tillräckligt med kontakter med andra människor. Om man önskar mer kontakt är det för att ha någon att prata med och någon fika med.

55% tar en daglig promenad och 32% promenerar minst en gång i veckan. Promenader är den i särklass vanligaste motionsformen och endast 7% har angett att de aldrig promenerar. Cykling samt dans och gymnastik förekommer också men mer sporadiskt. Trädgårdsarbete uppges många som sin fysiska aktivitet.

88% av 80-åringarna använder mobiltelefon. Andelen har inte ökat i senare årgångar. Några har angett att de använder mobiltelefon endast sporadiskt. Knappt hälften, cirka 44%, använder dator och internet.

Hälsa

Cirka 87% bedömer sitt hälsotillstånd som mycket eller ganska gott. Mellan 12% och 22% känner sig aldrig trötta, den högre andelen i de senare årgångarna, medan 13-19% känner sig trötta ofta eller ständigt, den högre andelen i de tidigare årgångarna. Resterande anger att de känner sig trötta någon gång ibland. På frågan om värk och smärta svarar nästan hälften att det förekommer ibland. Nästan 30% svarar att de aldrig känner värk och smärta medan resterande cirka 22% anger alternativen ofta eller ständigt.

56% brukar aldrig känna oro och ångest medan 39% svarar ibland på frågan om oro och ångest.

11% av 80-åringarna tar inga regelbundna mediciner, 41% tar 1-3 olika läkemedel och lika stor andel, 41% tar 4-9 läkemedel. 7% ta 10 eller fler olika mediciner regelbundet.

95% av de besökta skattar sin livskvalitet sammantaget som mycket eller ganska bra. Kommentarer till frågan handlar mycket om goda relationer till partner, familj och vänner. Vidare att man kan utöva sina intressen, naturen, hunden, fiska, köra motorcykel eller lösa svåra korsord. Att ha bil så man kommer ut och att kunna resa är annat som anses viktigt för livskvaliten. Det finns även kommentarer om att ekonomin är god. Några har kommenterat att även om hälsan inte är så god och ger en del begränsningar trivs man och är tacksam för livet.

Framtida stöd

Vid frågan om vem man skulle anlita om man behöver hjälp tycker 55% att hemhandlingen ska utföras privat, exempel av släktingar och vänner och 40% har angett alternativet kommunen.

När det gäller huvudmåletiden tycker 77% att det är kommunen som ska utföra det medan 14% angett privat hjälp.

Gäller behovet tvätt väljer drygt hälften kommunen och resterande väljer antingen privat hjälp eller hushållsnära tjänster och när det gäller städning är det 39% som väljer kommunen, lika många som väljer hushållsnära tjänster och 17% som väljer privat hjälp. I de omnämnda insatserna står alternativet LOV för 3-8%

Är behovet däremot personlig omvårdnad väljer 16% LOV medan de flesta, 79%, väljer kommunen för den hjälpen.

Flera har kommenterat att det är svårt att ta ställning till frågan nu och att man inte vill svara på den frågan i dagsläget. Några har också kommenterat att det är priset som avgör.

Övriga synpunkter

Synpunkter angående framtida stöd handlar om att det ska finnas trygghetsboende/seniorboende, att inte få så många olika som kommer, att få ha en distriktssköterska som kommer hem, att det ska finnas bra aktivering, träffpunkter i närområdet, mer egentid/kvalitetstid på särskilt boende. Det finns också önskemål om att kunna välja utförare av hemtjänst.

Synpunkter som rör sig om annan samhällsplanering handlar bland annat om bättre kommunikationer utanför stan, billigare eller gratis för pensionärer på bussarna, parkeringsplatser, ta bort trappor i stadsmiljön och övergångsställe som saknas.

Önskan om marklägenheter även på mindre orter, fler hyresrätter centralt samt enplansradhus som passar äldre så att man kan flytta från huset är andra synpunkter.

Jämförelse grupper

Ensamboende

I gruppen finns fler kvinnor. Gruppen redovisar något lägre resultat på trivsel och trygghet i hemmet och något större andel som har oro och ångslan samt trötthet och värk. De får glesare besök men besöker andra oftare. Ensamboende är mer föreningsaktiva men de anser i något högre grad att de har för lite kontakt och skulle vilja träffa människor att prata med mer. Färre i den gruppen använder dator och mobiltelefon.

Kön

Större andel män vill flytta till trygghetsboende om förhållandena ändras, de är mindre föreningsaktiva och fler anger att de inte deltar i någon aktivitet. I jämförelse med kvinnorna svarar färre män att hälsotillståndet är bra medan fler kvinnor svarar att man ibland har oro och ångest.

Fler män använder dator, internet och mobiltelefon.

58% av männen tar 4 eller fler läkemedel medan motsvarande andel för kvinnorna är 40%.

På frågan om hur man vill få sin städning utförd svarar fler män privat eller kommunal hjälp medan fler kvinnor svarar hushållsnära tjänster.

Årgångsskillnader (1931-1935)

Färre och färre, i jämförelse 1931 till 1935, avböjer erbjudande om hembesök.

Fler och fler i samma jämförelse mellan årgångarna vill bo kvar.

Färre och färre deltar i någon aktivitet, 85% födda 1931 - 76% födda 1935.

Fler och fler bedömer sin livskvalitet som mycket bra, 29% födda 1931 – 47% födda 1935.

Gruppen som bedömt sin livskvalitet som mycket god

Fler som är sammanboende och som trivs och är trygga i sitt boende.

De är oftare med i föreningar och i övriga aktiviteter och de använder i högre grad dator, internet och mobiltelefon.

92% i gruppen motionerar minst en gång i veckan. Fler anser sig ha mycket gott hälsotillstånd och 22% tar inga läkemedel regelbundet.

Gruppen som tar 4 eller fler läkemedel regelbundet

Det finns fler ensamboende i gruppen men för övrigt är skillnaderna små förutom i gruppen som tar 10 eller fler läkemedel. Den gruppen är liten, 7%, därför är inte resultatet generaliserbart men på flera frågor om både trygghet och trivsel i boendet samt sociala situationen och hälsotillståndet får den gruppen sämre resultat.

Ett klart samband kan ses mellan bedömningen av hälsotillståndet och antal regelbundna läkemedel. Ju fler mediciner ju sämre bedömt hälsotillstånd, något sådant samband kan däremot inte ses i frågan om ängslan, oro eller ångest.

Jämförelse med brukarundersökningen- Vad tycker de äldre om äldreomsorgen.

Brucarundersökningen ”Vad tycker de äldre om äldreomsorgen” genomförs nationellt varje år.

Målgruppen är personer 65 år och äldre som har hemtjänst alternativt bor permanent i särskilt boende.

Resultat för Hemtjänst 2015

89% är sammantaget nöjda med sin hemtjänst.

87% känner sig trygga att bo hemma med stöd av hemtjänst. 28% är sammanboende.

50% bedömer sitt hälsotillstånd som gott och 52% anger att de inte besväras av ängslan, oro eller ångest. 24% kan förflytta sig utan några svårigheter.

Resultat för Särskilt boende 2015

93% är sammantagen nöjda med sitt äldreboende.

95% känner sig trygga på äldreboendet och 78% trivs där. 50% bedömer sitt hälsotillstånd som gott och 39% anger att de inte besväras av ängslan, oro eller ångest. 19% kan förflytta sig utan några svårigheter.

Analys

80-åringarna i Nässjö kommun, som ingår i den här avstämningen, anser sig i allmänhet leva ett gott liv. För de allra flesta är livskvaliteten god och hälsan bra. De trivs och känner sig trygga i sitt boende och har det sociala liv de önskar sig. För en liten grupp fallerar något i livet och i det blir situationen lite sämre. Framför allt är det när den fysiska hälsan blir sämre.

I jämförelse med äldre med insatser i form av hemtjänst eller särskilt boende bedömer de sitt liv bättre. Den största skillnaden mellan dessa grupper är förmågan att kunna förflytta sig.

Att tänka på framtiden är något som inte alla 80-åringar gör. Kanske är livet ännu vid den åldern så fint att detta skjuts på framtiden. Möjligen bra för den enskilde men inte för kommunala planerare.

Som i andra studier önskar man att det finns boende av skilda slag och i närheten men man vill inte bo där, i alla fall inte förrän ens behov kan klassas som totala.

De aktiva 80-åringarna som svarat uttrycker att tillgång till aktiviteter måste finnas även om förhållandena ändras.

Frågeställningar

Frågan om bostadsanpassning måste förtydligas så att endast de med av kommunen beslutad bostadsanpassning kommer med, alternativt att se vilka som själva eller av hyresvärden fått bostadsanpassad bostad.

Boendet är svårt, en del har inte ens tänkt tanken om att byta boende. En stor majoritet vill bo i ett eget valt boende, mestadels där man nu bor, så länge som möjligt. Om en flytt är nödvändig önskar de flesta en central lägenhet med nära till samhällets service. Hembesöken ger i boendefrågan inga andra klara besked än att den äldre vill bo kvar i valt ordinärt boende.

Är det för tidigt att göra uppsökande verksamhet bland 80-åringar då de som inte redan har insatser, lever ett liv som i allt väsentligt liknar övriga vuxna invånare liv? Eller är det inte åldern som har någon betydelse för livskvaliten utan när, framför allt, fysiska funktioner fallerar?

Prövning enligt barnkonventionen

Berör ärendet direkt eller indirekt barn så att en prövning enligt barnkonventionen behöver göras?

Ja, gå vidare.

Nej, Motivera.

Redovisningar gäller uteslutande invånare födda 1931-1936.

Socialförvaltningen

Jarl Edlund
Avdelningschef kvalitet och utveckling

Christina Nilsson
Utvecklingsledare